

ժամ հեռաւորութեամբ, ի յիշատակ Ս. Յովհաննու ծննդեան տեղւոյն որ կը կոչուի Այն Քեսրիս (լեռնակողմը) շինուած են եկեղեցիներ և վանքեր՝ այլ եւ այլ քրիստոնեայ համայնքներու կողմէ: Հայերն ալ հին ժամանակներէ սկսեալ ունեցած են վանք ու եկեղեցի հետեւեալ անուներով. Ս. Կարապետ, Ս. Վեմ, Ս. Աստուածածին և Ս. Ծնունդ Յովհաննու:

Ըստ աւանդութեան, կը պատմուի թէ երբ Մեծն Հերովդէս Բեթղեհէմի շրջակայ գիւղերուն մանուկները սպաննել կուտար՝ Եղիսաբէթ իր մանուկը գըրկելով կը փախչի և վէմ քարի մը կոթնելով պատըսպարուիլ կ'ուզէր, քարը մոմի պէս կակուղնալով՝ իր մէջ առաւ պահեց մանուկը(*): Գիշեալ վէմը այս վանքին մէջ է, որուն վրայ շինուած էր մատուռ մը Ս. Վեմ անունով, ինչպէս վերև յիշեցինք: Մինչև ԺԴ դար ուխտաւորներ կ'այցելեն լեռնակողման նոյն վանքը, ուր կը տեսնեն պատուեալ վիւր որ մինչև հիմա կը մնայ (Հան. էջ 295-296): Մինչև 1384 հայկական այս վանքը և եկեղեցիները շէն ու բարգաւաճ վիճակ մը ունէին, ինչպէս կը յիշեն ուղեգիրները, այն թըւականներուն տեղացիներու տուած նեղութիւններուն պատճառաւ հայ միաբանները հեռացան անկէ և յետոյ ուրիշներ տիրացան: (Ընդարձակ ծանօթութեանց, ինչպէս նաեւ նոյն վանքին ու եկեղեցիներու պատմութեան և նկարագրութեան համար տեսնել Հ. Վ. Ե. էջ 30-46):

Ս. Յովհաննու առաջին անապատը. — Լեռնակողման եկեղեցիները թողլով՝ նոյն առաջին ճանապարհէն գէ-

(*) Այս աւանդութիւնը պատմուած է նաեւ Յակոբոս Տեառնեղբայր անուամբ անվաւեր Աւետարանին մէջ (ԻԲ.) (Տե՛ս D. Ap.):